

معرفی پلانکتون های گیاهی منابع آبی استان زنجان
 محمود رامین، مسطوره دوستدار، رکسانا فلاحی، علیرضا میرزاجانی، هادی بابایی

چکیده:

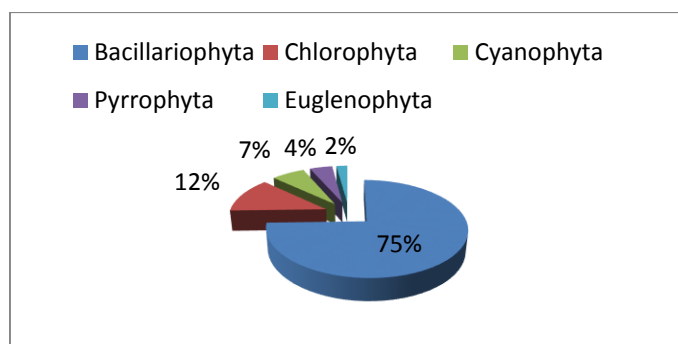
در فاصله سال های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ تعدادی پروژه تحقیقاتی بر روی دریاچه های پشت سد استان زنجان به منظور بررسی توان تولید این منابع آبی انجام شده است. در این مطالعات تعدادی از جنس های پلانکتون های گیاهی متعلق به ۷ شاخه شناسایی و میزان فراوانی آنها تعیین شده است. از بین شاخه های پلانکتونی بیشترین میزان فراوانی مربوط به دو شاخه Chlorophyta و Bacillariophyta می باشد. همچنین از بین جنس های پلانکتونی بیشترین میزان فراوانی مربوط به جنس های *Dinobryon* و *Synedra*، *Cyclotella*، *Ankistrodesmus* می باشد.

مواد و روش کار:

این بررسی بوسیله مطالعات کتابخانه ای و اسنادی انجام شده است. تعدادی از گزارش های نهایی مربوط به پروژه های انجام شده در دریاچه های پشت سد استان زنجان که در موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور وجود دارند مورد مطالعه و بهره برداری قرار گرفته اند.

نتایج و بحث:

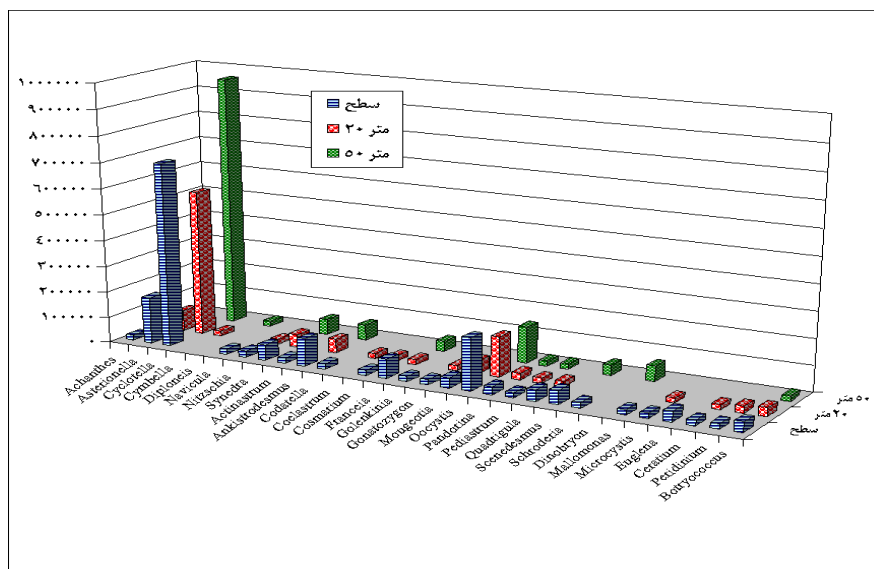
در دریاچه میرزاخانلو ۳۲ جنس فیتو پلانکتونی مربوط به ۶ شاخه شناسایی گردید. بررسی میانگین فراوانی سالانه نشان داد که جنس های که *Ankistrodesmus*، *Cyclotella*، *Navicula*، *Oscillatoria*، *Synedra* و *Dinobryon* بیشترین فراوانی را دارند (میرزاجانی و همکاران، ۱۳۹۰). در دریاچه شویر ۱۹ جنس حضور داشتند که مهم ترین آنها شامل جنس های *Scenedesmus*، *Pediastrum*، *Oocystis*، *Nitzschia*، *Navicula*، *Cyclotella*، *Achnanthes*، *Trachelomonas* بوده و بیشترین فراوانی را جنس های *Synedra*، *Kirchneriella*، *Ankistrodesmus*، *Cyclotella* و *Trachelomonas* داشتند (میرزاجانی و همکاران، ۱۳۹۰). در دریاچه گلابر ۴۴ جنس از ۶ شاخه شامل شاخه های *Chlorophyta*، *Bacillariophyta* (Diatoms)، *Cyanophyta*، *Euglenophyta*، *Pyrrophyta* و *Chrysophyta* شناسایی شدند. بیشترین تنوع در بین جنس های مشاهده شده مربوط به شاخه *Chlorophyta* است (بابایی و همکاران، ۱۳۹۲). از میان ۵ شاخه شناسایی شده در سد خاکی قارختلو شامل شاخه های *Chlorophyta*، *Bacillariophyta*، *Pyrrophyta*، *Cyanophyta* و *Euglenophyta* بیشترین فراوانی مربوط به شاخه *Bacillariophyta* می باشد (صادقی نژاد و همکاران، ۱۳۹۶).

شکل ۱: ترکیب شاخه های فیتوپلانکتونی بر حسب درصد سد خاکی قارختلو

بررسی ها در دریاچه توده بین نشان داد که غالبیت با شاخه Bacillariophyta بوده و دو جنس *Cyclotella* و *Dinobryon* بیشترین میانگین فراوانی را داشتند (میرزاجانی و همکاران، ۱۳۹۳). در دریاچه تهم تعداد ۴۵ جنس از ۷ شاخه فیتوپلانکتونی شناسایی گردید. در بین جنس های مشاهده شده *Cyclotella* و *Asterionella* از شاخه Bacillariophyta و جنس های *Ankistrodesmus* و *Chlorogonium* از شاخه Chlorophyta بیشترین فراوانی را نشان داده اند (میرزاجانی و همکاران، ۱۳۹۱).

شکل ۲: میانگین فراوانی جنس های فیتوپلانکتونی در اعماق مختلف دریاچه سد تهم

در نتیجه از بین جنس های پلانکتونی شناسایی شده در منابع آبی استان زنجان بیشترین میزان فراوانی مربوط به جنس های *Dinobryon*، *Synedra*، *Cyclotella* و *Ankistrodesmus* می باشد.

منابع:

- بابایی، ه. رامین، م. خداپرست، ح. میرزاجانی، ع. عباسی، ک. صیاد بورانی، م. ولی پور، ع. ۱۳۹۲. مطالعه سد خاکی گلابر شهرستان ایجرود (استان زنجان). پژوهشکده آبی پروری آبهای داخلی. ۹۵ ص.
- صادقی نژاد، ا. رامین، م. میرزاجانی، ع. عابدینی، ع. صیاد بورانی، م. ۱۳۹۶. بررسی توان تولید سد خاکی قارختلو زنجان. پژوهشکده آبی پروری آبهای داخلی. ۶۶ ص.
- میرزاجانی، ع. بابایی، ه. باقری، س. مرادی، م. خداپرست، ح. عبدالملکی، ش. ۱۳۹۰. مطالعه دریاچه سدهای خاکی شویر و میرزاخانلو استان زنجان به منظور آبی پروری. پژوهشکده آبی پروری آبهای داخلی. ۷۲ ص.
- میرزاجانی، ع. رامین، م. عباسی، ک. سبک آرا، ج. مکارمی، م. عابدینی، ع. ۱۳۹۱. مطالعه لیمنولوژی دریاچه سد خاکی تهم شهرستان زنجان به منظور امکان آبی پروری. پژوهشکده آبی پروری آبهای داخلی. ۶۷ ص.
- میرزاجانی، ع. بابایی، ه. باقری، س. عبدالملکی، ش. صیاد بورانی، م. خداپرست، ح. ۱۳۹۳. مطالعه دریاچه سد خاکی توده بین استان زنجان به منظور امکان آبی پروری. پژوهشکده آبی پروری آبهای داخلی. ۷۵ ص.